

**KONKURS ARCHITEKTONICZNO – URBANISTYCZNY, IDEOWY NA
OPRACOWANIE KONSEPCJI REWITALIZACJI PRZESTRZENI PUBLICZNEJ
W OSI ALEI RÓŻ I PLACU CENTRALNEGO W NOWEJ HUCIE**

OPIS KONSEPCJI

Historia Miejsca

Nowa Huta, dzielnica budowana w pierwszych latach powojennych, do dnia dzisiejszego pozostaje jednym z najlepszych przykładów miasta tworzonego zgodnie z kanonami urbanistyki i architektury socrealistycznej.

Kanon ten, zawierał szereg odniesień i reminiscencji nawiązujących do stylów historycznych. Barokowa geometria, neorenesansowy detal budynków użyteczności publicznej i dobrze zaprojektowana zieleń stanowiły o jakości miejsca.

Identyfikacja Problemów

Główne założenie inwestycji - centrum Nowej Huty, nigdy nie zostało w pełni zrealizowane. Plac Centralny był wiele razy przedmiotem różnych analiz, konsultacji i projektów. Niestety, na przestrzeni lat, ta okazała przestrzeń publiczna była poddawana stopniowej degradacji i naleciałościom, które obniżały wartość pierwotnego zamysłu. Zmieniły się także uwarunkowania (min. wzrosło natężenie ruchu samochodowego). Plac i wychodząca z niego Aleja Róż wymagają nowego spojrzenia i rekompozycji połączonej z rewitalizacją.

Zasadniczym problemem wnętrza urbanistycznego Placu Centralnego jest pasmo komunikacji samochodowej i tramwajowej, dzielące przestrzeń na kilka płaszczyzn nieprzyjaznych pieszemu użytkownikowi. Płaszczyzny te, kumulują hałas i zgiełk. Zachwiana jest ekspozycja wartościowych elementów architektonicznych i niekorzystnie dobrana zieleń kompozycyjna na środku placu. Plac centralny pozbawiony jest atrakcyjnej małej architektury. Wnętrze nie posiada walorów społecznych i socjologicznych adekwatnych do potencjału i możliwości tak dużej przestrzeni publicznej.

Z kolei, Aleja Róż straciła pierwotne wartości estetyczne a usługi zlokalizowane w pierzejach budynków ją tworzących, nie odzwierciedlają prawdziwych potrzeb lokalnej społeczności. Zabudowa alei wymaga renowacji estetycznej elewacji, rekompozycji zieleni, oraz ożywienia społeczno – kulturowego w warstwie funkcjonalnej.

Kompozycja i Idea

Projekt przewiduje gentryfikację przestrzeni publicznej na wielu płaszczyznach.

Podstawowym zabiegiem jest udrożnienie całego wnętrza i zintegrowanie go w jedną spójną całość. Tak skonstruowana przestrzeń będzie dostępna wyłącznie dla pieszych, ruch samochodowy i tramwajowy zostanie przeniesiony pod ziemię.

Ten zabieg dodatkowo podkreślił osiową relację Placu Centralnego i Alei Róż. Po przeciwnej stronie Alei wyeksponowane zostaną łąki nowohuckie – wartościowy użytek, będący ostoją ginących odmian gatunków fauny i flory. Przyczółkiem tej zielonej enklawy stanie się tarasowe, pokryte w całości zielenią, zamknięcie południowej części placu. Powstała w ten sposób zielona łąka (tzw. big meadow) pozostawia użytkownikowi dowolność w jej wykorzystaniu i jest oddechem w ruchliwej, barwnej przestrzeni publicznej. Jej amfiteatralne ukształtowanie powoduje, że z każdego miejsca łąki widoczność na cały Plac Centralny jest doskonała i jest to dobry punkt widokowy zarówno na plac jak i na użytek ekologiczny. Łąka staje się unikalnym zielonym terenem w środku miasta, inspirowanym popularnością krakowskich łąk.

Efektywna powierzchnia Placu Centralnego ulega zwiększeniu i otwarciu. W miejsce aut i linii tramwajowych, na placu zagospodzą zieleń (rodzime gatunki) i woda – symbole życia, wolności i natury, symbole bliskie przemianom, których centrum stała się Nowa Huta.

Powierzchnię agory budują szlachetne płyty betonowe i granit, których struktura i kolorystyka zależą od przeznaczenia. Lśniące ciągi dla pieszych, poprowadzone swobodnie i intuicyjnie łączą najczęściej uczęszczane miejsca. Wzdłuż nich rozlokowano meble miejskie. Na obrzeżach placu, jako strefę tła, przewidziano miejsce dla drzew.

Wodę wprowadzono do przestrzeni wnętrza w formie płaskiego, podświetlanego i podłużnego kanału, który przecina system komunikacji pieszej. Wewnątrz kanału znajdują się dysze, które wyprowadzają wodę w formie wertykalnych płaszczyzn. Do wnętrza cieku prowadzą prostopadłościennne schody, dzięki którym, w upalne dni obcowanie z wodą jest ułatwione i pozostawione uznaniu użytkowników.

W najbliższym sąsiedztwie kanału przewidziano urządzone trawniki, a akcentem tej osi jest pomnik stanowiący jednocześnie dwustronną scenę, która po jednej stronie stanowi materialne tło dla ekspozycji audiowizualnych, po drugiej zaś, będzie służyła występom teatralnym związanym ze sztuką ulicy (street art) na

otwartym przedpolu. Nowa forma pomnika symbolizuje bramę – otwarcie na łąki nowohuckie i Tatry oraz Aleję Róż po stronie przeciwnej. Jest także wyrazem uszanowania pierwotnej wersji projektu z 1951 roku, przewidującej w tym miejscu dominantę wysokościową. Ten plastyczny punkt nawiązuje także do genius loci huty będącej symbolem otwarcia, zmian i wolności. Dawny pomnik Solidarności zostaje przeniesiony w historyczne miejsce – w rejon budynku administracyjnego walcowni kombinatu.

Zaprojektowanie w samym sercu placu sceny, a wraz z nią funkcji kulturowo – społecznej, rewitalizuje go i ożywia. Mnogość dostępnych wariantów spędzania wolnego czasu i możliwość samorealizacji w przestrzeni otwartej podniosą atrakcyjność założenia. Dopełnieniem pełnego wachlarza usług dostępnych w ramach Placu Centralnego jest zlokalizowanie, pod powierzchnią płyty placu Muzeum Ekologii wraz z siecią lokalnych kawiarenek. Podziemne muzeum jest otwarte szklaną fasadą na nowohucki użytek ekologiczny i tym samym integruje się z otoczeniem. Wejścia do muzeum i kawiarni zlokalizowane są w sąsiedztwie zielonych tarasów i wchłaniają do siebie spacerowiczów niczym zielone płuca.

Przestrzeń Podziemna

Podziemna płaszczyzna placu centralnego to oprócz muzeum i kawiarni przestrzeń zarezerwowana na potrzeby komunikacji samochodowej i tramwajowej. W jej ramach wykonano zespół przystanków zbiorczych oraz dwupoziomowy parking podziemny na ok. 800 stanowisk indywidualnych. Dolna płyta placu połączona jest z górną siecią klatek schodowych, których wiaty wyposażono w baterie solarne, zapewniające oświetlenie i dodatkowo oszczędzające energię. Światło słoneczne dociera na dolny poziom za pomocą sunpipe'ów zainstalowanych w kanale wodnym tworząc unikalną grę światłocienia.

Zjazdy do podziemnego ronda zlokalizowano zgodnie z trasą istniejących dróg samochodowych. Pieszym użytkownikom zapewniono dostęp do ronda systemem wind i schodów wewnętrznych.

Aleja Róż i Jej Sąsiedztwo

Osiowość i geometria całości założenia zostały utrzymane zgodnie z pierwotnym projektem. Główna aleja - Aleja Róż podległa całkowitemu wyłączeniu z ruchu kołowego i zyskała wyraźne podkreślenie kierunku w postaci komponowanych w liniowe pasma, ciągów z zielenią. Jednolitą kolorystykę otrzymały pierzeje alei. Ze

szczególną troską przewiduje się odtworzenie i uzupełnienie detali, w tym w szczególności elementów kutych furt i bram, którym przywraca się oryginalną formę.

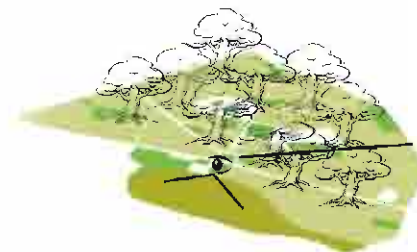
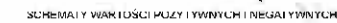
Wzdłuż Alei Róż postanawia się zgodnie z rekomendacją mieszkańców uporządkować funkcje publiczne, w tym restauracyjne, kawiarniane, handlowe. Wyrównano poziom alei w rejonie dawnego pomnika Lenina ułatwiając komunikację osobom niepełnosprawnym.

Poszczególne wnętrza kwartałów zabudowy zostały uporządkowane a brakujące miejsca parkingowe zlokalizowano pod ziemią. Poprawiono bezpieczeństwo instalując dodatkowe oświetlenie.

W parku przy Alei Róż dodano nowe trakty spacerowe, uszlachetniono małą architekturę i zrewaloryzowano zieleń parkową.

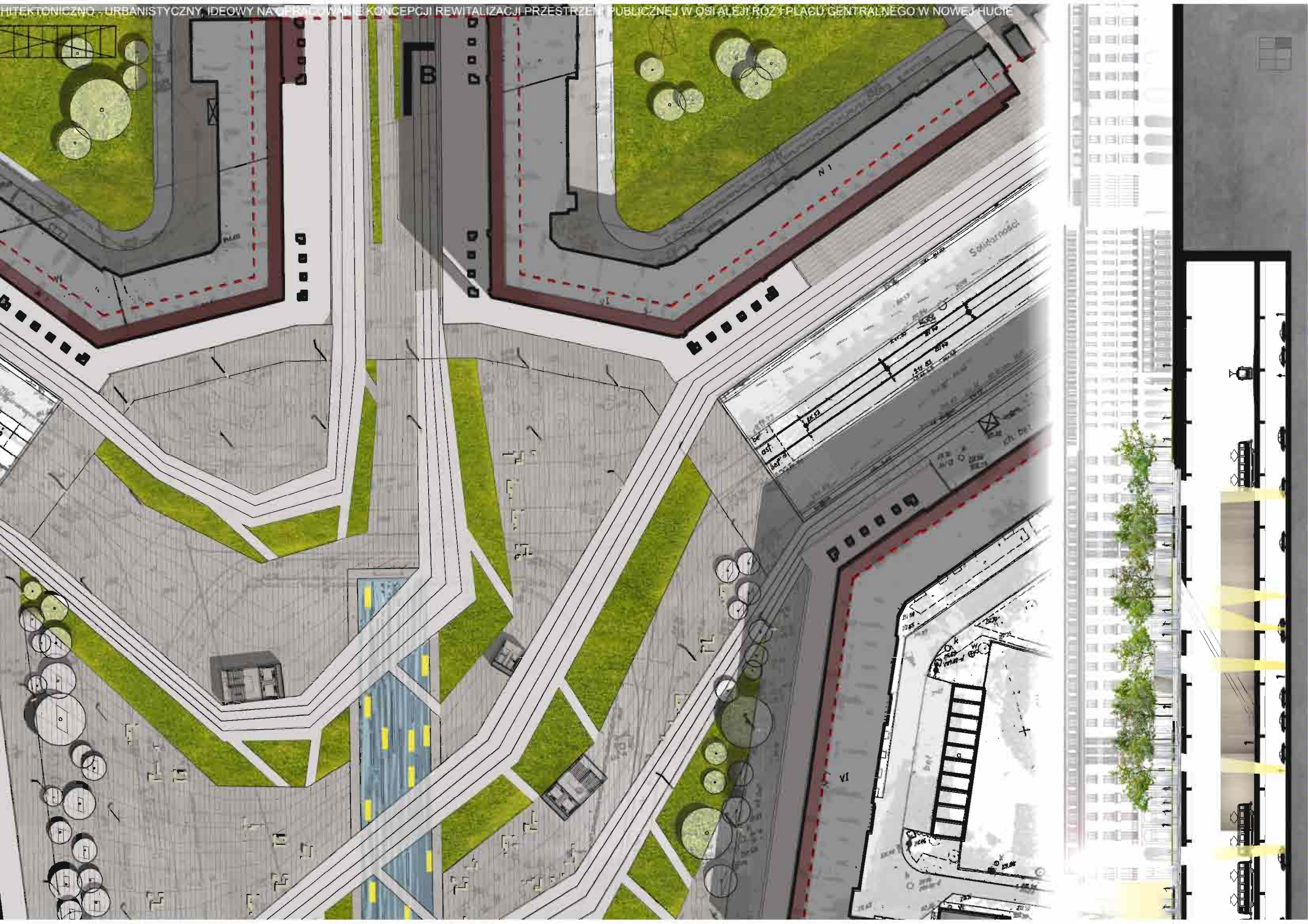
Mała Architektura

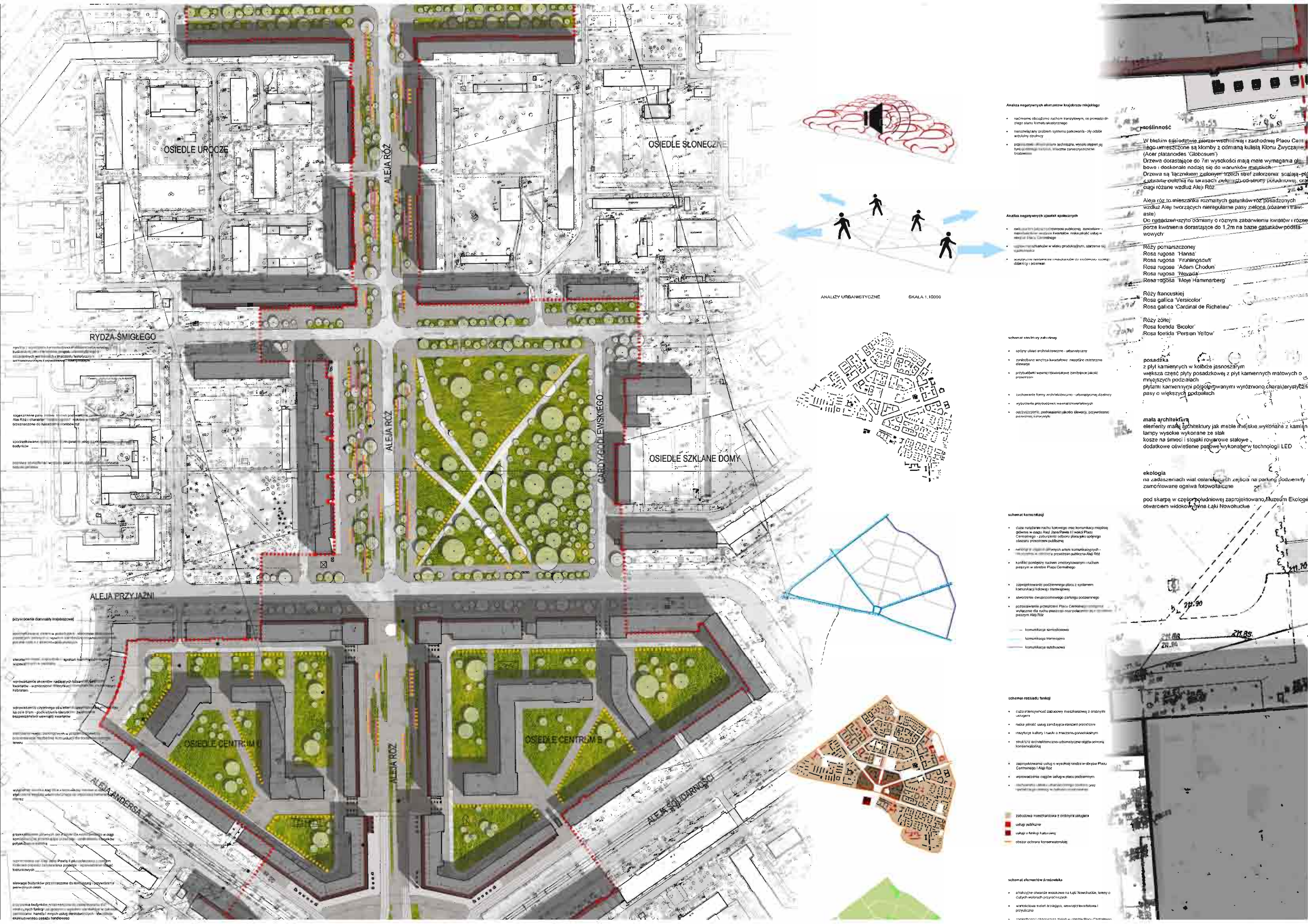
Obrazu całości dopełniają „arredo urbano” czyli meble stworzone specjalnie dla potrzeb nowoczesnej tkanki urbanistycznej. Ich geometria i design nawiązują do form organicznych i nowego, zielonego obrazu całości. Wykonane są ze sztucznego polietylenu, mają możliwość podświetlenia w nocy. Modułowy kształt projektowanych mebli miejskich pozwala na wykorzystanie ich w różnych sytuacjach i z różnym przeznaczeniem. W tej samej konwencji zaprojektowano latarnie miejskie, kosze na śmieci oraz słupy ogłoszeniowe.

- [illegible]

- zieleń nieinacjonująca wewnątrzwarci
- zieleń nieinacjonująca wewnątrzwarci
- zieleń nieinacjonująca wewnątrzwarci

Analiza negatywnych elementów krajobrazu miejskiego

- nadmierne obciążenie ruchem transportowym, co prowadzi do złego stanu klimatu akustycznego
- nierozwiązany problem systemu parkowania - zbyt wiele wulgarytów
- pogorszenie jakości otoczenia technologicznie, wysoki stopień jego zanieczyszczenia, niskie wartości estetyczne

Analiza negatywnych aspektów społecznych

- niski poziom jakości życia w obszarze publicznej, świadczący o niskim poziomie usług w obszarze placu centralnego
- niski poziom jakości życia w obszarze publicznej, świadczący o niskim poziomie usług w obszarze placu centralnego
- niski poziom jakości życia w obszarze publicznej, świadczący o niskim poziomie usług w obszarze placu centralnego

Schemat struktury zabudowy

- spójny układ architektoniczny - urbanistyczny
- zadbany wygląd kwaterki - niesienie estetycznej elegancji
- przydatność wewnętrznych zabudowań jako przestrzeni

Schemat komunikacji

- duża natężenie ruchu kołowego oraz komunikacji miejskiej
- niski poziom jakości życia w obszarze publicznej, świadczący o niskim poziomie usług w obszarze placu centralnego
- niski poziom jakości życia w obszarze publicznej, świadczący o niskim poziomie usług w obszarze placu centralnego

Schemat rozkładu funkcji

- duża intensywność zabudowy mieszkaniowej z różnymi usługami
- niska jakość usług zamieszkałych przestrzeni
- inżynieria kultury i nauki o znaczeniu poradniczym

Schemat elementów środowiska

- atrakcyjne otoczenie wokół Łąki Nowohuckiej, teny o dużych wartościach przyrodniczych
- wartościowe tereny zielone, w tym parki i ogrody
- wartościowe tereny zielone, w tym parki i ogrody

roślinność

W bliskim sąsiedztwie pierzei wzdłuż Alei Róż i zachodniej Placu Centralnego umieszczone są kłomby z odmianą kłosa Złoty Złoty (Acer platanoides 'Glaberrima').
Drzewa dorastające do 7m wysokości mają małe wymiary liści i doskonale nadają się do warunków miejskich.
Drzewa są łącznikiem zielonym trzech stref zabudowy, scalają i upiększają przestrzeń na łanach zielonych, z od strony południowej, oraz ciągną wzdłuż Alei Róż.

Aleja róż to mieszanka rozmaitych gatunków róż posadzonych wzdłuż Alei tworzących nieregularne pasy zielone (różaniec trawlaste).
Do nasadzeń użyto odmian o różnym zabarwieniu kwiatów i różnej porze kwitnienia dorastające do 1.2m na bazie gatunków podstawowych:

Róż pomarszczona
Rosa rugosa 'Hansa'
Rosa rugosa 'Fruhlingsschnee'
Rosa rugosa 'Adam Chodun'
Rosa rugosa 'Nevada'
Rosa rugosa 'Moje Hammarberg'

Róż francuskiej
Rosa gallica 'Versicolor'
Rosa gallica 'Cardinal de Richelieu'

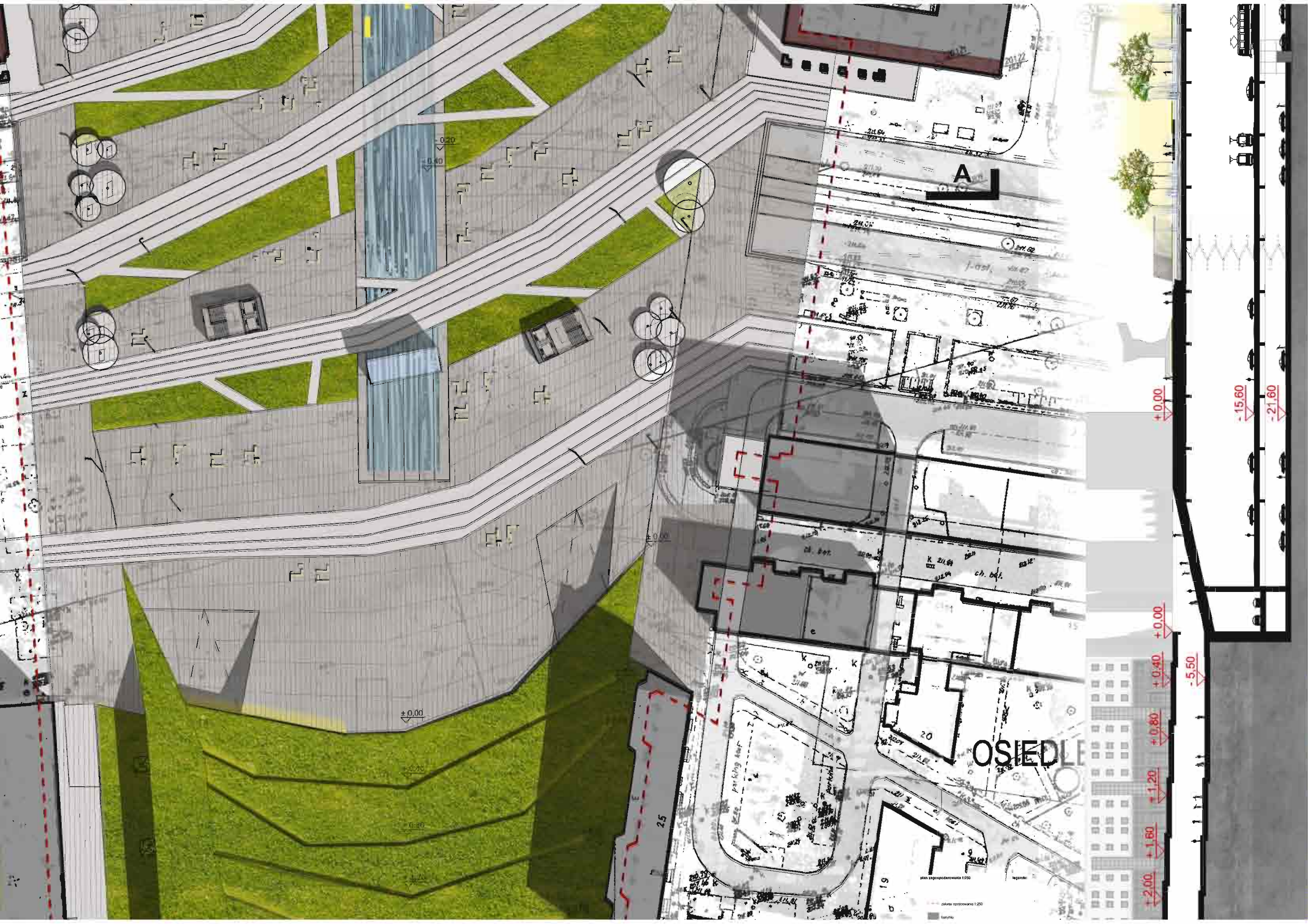
Róż żółte
Rosa foetida 'Bicolor'
Rosa foetida 'Persian Yellow'

posadzka
z płyt kamiennych w kolorze jasnoszarym
większa część płyty posadzkowej z płyt kamiennych matowych o mniejszych podziałach
płyty kamiennymi półokrągłymi wyróżniono charakterystyczne pasy o większych podziałach

mała architektura
elementy małej architektury jak meble miejskie wykonane z kamienia
lampy wysokie wykonane ze stali
kosze na śmieci i stojaki rowerowe stalowe
dodatkowe oświetlenie pasów wykonanych technologii LED

ekologia
na zadaniach wiat osłoniętych zejścia na parking podziemny
zamontowane ogniwa fotowoltaiczne

pod skarpą w części południowej zaprojektowano Muzeum Ekologii
otwieraniem widokowym na Łąki Nowohuckie

OSIEDLE

plan zagospodarowania 1:250

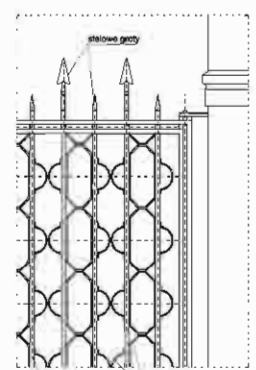
legenda:

zakres opracowania 1:250

kurtyla

KZU I PŁACU PODZIEMNEGO Z ROZWIĄZANIEM KOMUNIKACJI I ROZMIESZCZENIEM USŁUG
SKALA 1:2000

Proponowane odtworzenie detalu kutej bramy przejścia głównego zgodnie z projektem pierwotnym

Przebieg Podziemny
Podziemny przebieg komunikacji jest określony przez linię przerywaną na planie. W tym celu należy wyznaczyć linię przerywaną, która będzie przebiegała przez teren, który ma być przeznaczony na parking podziemny. Linia przerywana jest określona przez linię przerywaną, która będzie przebiegała przez teren, który ma być przeznaczony na parking podziemny.

Przebieg Powierzchni
Przebieg powierzchni komunikacji jest określony przez linię przerywaną na planie. W tym celu należy wyznaczyć linię przerywaną, która będzie przebiegała przez teren, który ma być przeznaczony na parking podziemny. Linia przerywana jest określona przez linię przerywaną, która będzie przebiegała przez teren, który ma być przeznaczony na parking podziemny.

